

Střežení a obranu objektů ozbrojených sil České republiky s výzbrojí, technikou, municí, výbušninami a jiným dalším materiálem, jakož i dalších objektů zvláštní důležitosti zabezpečují stráže, kterými jsou ozbrojené jednotky [1]. Dále tento úkol zabezpečují strážní hlídky, ochranná směna, dozorčí orgány a směny obsluhy [2]. Výkon strážní služby proto vyžaduje od všech příslušníků stráže přesné dodržování všech ustanovení předpisů a směrnic, které se týkají strážní služby. Z tohoto důvodu nesmějí být určeni do stráže vojáci, kteří nezvládli úkoly základního výcviku, dopustili se trestných činů, pro které je proti nim vedeno trestní řízení, a kteří jsou nemocní. Rovněž vojáci, kteří byli potrestáni kázeňským trestem vězení, nemohou být určeni do strážní služby [3].

Při posuzování konkrétních trestních věcí z hlediska charakteru služby se soudy řídí především judikaturou, uveřejněnou ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 24/75, z níž vyplývá, že pro rozlišení právní kvalifikace podle § 285 a § 286 tr. zák. je mimo jiné rozhodující po objektivní stránce označení služby v denním rozkaze platné pro celou dobu výkonu této služby a po subjektivní stránce vědomí pachatele o tom, do jakého druhu služby byl rozkazem určen. Za „jinou službu“ soudy považují takovou službu, která není výslovně označena jako služba dozorčí, ale svým významem a způsobem výkonu odpovídá dozorčí službě. Její např. služba hotovostních jednotek posádky, služba pořádkových hlídek, služba na speciálních pracovištích, hlídková služba PČR, pokud nemá povahu strážní služby, stálá služba na PČR, apod. Zákonný znak „závažným způsobem“ vykládají soudy správně jako porušení povinností, konkrétně ohrožujících účel dozorčí nebo jiné služby. Jde např. o spaní dozorčího orgánu ve službě, vědomé přehlížení a neplnění povinností souvisejících s kontrolou vojáků odcházejících na vycházku bez povolení, neplnění povinností hlídky, která pobývá nedovoleně v restauraci a požívá alkoholické nápoje apod. [4]

Velitel stráže v průběhu výkonu strážní služby odpovídá nejen za střežení a obranu objektů, které byly svěřeny jeho strážci, ale odpovídá také za splnění úkolů strážních při výkonu služby, za správnou manipulaci se zbraněmi a střelivem, za stav zařízení a vybavení strážních stanovišť a strážnice, dodržování pořádku a všech bezpečnostních opatření při výkonu služby. Vzhledem k tomu je jeho povinností znát nejen úkol stráže a směrnice pro velitele stráže, ale i konkrétní povinnosti všech příslušníků stráže. Povinností velitele stráže je kontrolovat výkon služby příslušníků stráže na strážních stanovištích. Povinností velitele stráže je vyžadovat od příslušníků stráže nejen znalost, ale také přesné plnění jejich povinností a požadavků vojenské kázně. K dalším neméně významným povinnostem velitele stráže patří převzít podle seznamu od velitele střídané stráže strážní pravidla, schémata rozmístění strážních stanovišť, směrnice pro velitele stráže, případně i jiné dokumenty, nebo spojovací a signalizační prostředky, technické prostředky střežení a požární výzbroj.

Povinností velitele stráže je zaznamenávat do strážního výkazu všechny nedostatky a události, které byly zjištěny v průběhu strážní služby. Současně je velitel stráže povinen odesílat

v určenou dobu směny na strážní stanoviště, dohlížet na dodržování pravidel pro nabíjení a vybíjení zbraní a jiných bezpečnostních opatření. Podle provozního řádu provádí kontrolu provozuschopnosti technických prostředků střežení. Velitel stráže vysílá pravidelně svého zástupce a závodčího ke kontrole výkonu služby strážných. Na výzvu strážného, anebo pokud neobdrží ve stanovenou dobu hlášení nebo signál o průběhu služby, odesílá ihned na strážní stanoviště závodčího nebo svého zástupce, případně se sám osobně dostaví na stanoviště. Do kompetence velitele stráže patří povolovat vstup na strážnici, a to pouze osobám, které jsou k tomu oprávněny, provádět předběžný výslech a pokud je to nutné i prohlídku zajištěných osob a ihned to hlásit dozorcímu posádky nebo útvaru. Dozorcímu posádky nebo útvaru je velitel stráže povinen ohlásit také onemocnění příslušníka stráže. Významnou povinností velitele stráže je vyšetřit na místě použití zbraně strážným a ihned hlásit tuto událost dozorcímu posádky nebo útvaru. Pokud dojde k přepadení střežených objektů nebo přepadení strážných či strážnice, je velitel stráže povinen učinit opatření k odrazení útoku a o přepadení podat ihned hlášení dozorcímu posádky nebo útvaru. V případě požáru, který vznikne ve střeženém objektu nebo na strážnici, případně vznikne-li jiná živelní pohroma, organizuje velitel stráže její likvidaci příslušníky stráže a současně činí i další opatření k záchraně majetku. Ihned o takové události podá hlášení dozorcímu posádky nebo útvaru. Dojde-li k tomu, že živelní pohroma ohrožuje životy strážných, je povinností velitele stráže nařídít přemístění strážných na bezpečnější místa, odkud by mohli dále pozorovat střežený objekt. Veliteli stráže je zakázáno vést soukromé telefonní hovory, uvolňovat kohokoli ze stráže bez dovolení dozorcího posádky nebo útvaru, měnit bez povolení pořadí střídání strážných, které bylo předem stanoveno ve strážním výkaze [5].

S ohledem na poměrně značnou náročnost strážní služby je veliteli stráže zakázáno vzdalovat se ze strážnice, kromě případů, kdy střídá strážné, kontroluje výkon jejich služby, případně, kdy se vzdálí na výzvu strážného nebo při zvláštních událostech. Pokud však ke skutečně nezbytné nepřítomnosti velitele stráže dojde, je velitel stráže po dobu nepřítomnosti zastupován svým zástupcem, závodčím nebo určeným příslušníkem stráže.

Závodčí, který je podřízen veliteli stráže a jeho zástupci je odpovědný za správný výkon služby jemu podřízených strážných, zejména za jejich včasné vystřídání na strážních stanovištích a za řádné převzetí a odevzdání strážních stanovišť strážnými. Povinností závodčího je znát počet svých strážních stanovišť, jejich rozmístění a hranice, osy přesunu k těmto stanovištím, podmínky střežení a obrany, tzn. výhled, podmínky pro střelbu, oplocení apod., jakož i zvláštní povinnosti strážného na každém strážním stanovišti. Před odchodem na strážní stanoviště je povinností závodčího přezkoušet příslušníky stráže, jak znají své povinnosti. Současně se musí přesvědčit, zda nechali na strážnici zapalovadla a kuřácké potřeby. Závodčí je rovněž povinen dbát na správné nabíjení zbraní před odchodem příslušníků stráže na strážní stanoviště a vybíjení zbraní po jejich příchodu ze strážního stanoviště. Veliteli stráže je závodčí povinen hlásit, a to po návratu každé směny, její vystřídání a stav strážních stanovišť. Se souhlasem velitele stráže provádí kontrolu výkonu u podřízených strážných [6].

Strážný [7] je ozbrojený příslušník stráže [8], jehož úkolem je střežit a bránit svěřené strážní stanoviště [9]. Tím je vše, co je strážnému určeno ke střežení a obraně, místo nebo úsek v terénu, na kterém plní své povinnosti. Strážný je osoba nedotknutelná. Jeho nedotknutelnost spočívá především v zákonné ochraně jeho osoby. Tím se však nedotknutelnost strážného nevyčerpává. Strážný je podřízen přesně vymezeným osobám. Veliteli stráže, zástupci velitele stráže a závodčímu své směny. Všechny ostatní osoby jsou povinny plnit bez

odmluv pokyny strážného, které vyplývají z jeho funkce. Nelze opomenout ani právo strážného použít zbraň v případech uvedených v Základním řádu ozbrojených sil České republiky. Právo vystřídat nebo odvolat strážného ze strážního stanoviště má pouze velitel stráže, zástupce velitele stráže a závodčí, jemuž je strážný podřízen [10]. Povinnosti strážného spočívají zejména ve střežení a bránění strážního stanoviště. Jeho povinností je konat strážní službu podle ustanovení předpisu Zákl-1, strážních pravidel a nevydat svou zbraň z rukou nikomu, a to ani osobám, jímž je podřízen.

Základním pravidlem platným pro výkon strážní služby je v podstatě absolutní zákaz opouštět strážní stanoviště, dokud nebude strážný vystřídán nebo odvolán, a to ani v tom případě, kdy by byl ohrožen jeho život. Z celé škály možných porušení povinností ve strážní službě je opuštění stanoviště jedním z nejvýraznějších projevů neúcty k přijatým povinnostem a neodpovědnosti za hodnoty, svěřené ke střežení [11]. Proto zpravidla takové jednání samo o sobě je zvlášť hrubým porušením povinností člena stráže. Dočasné opuštění strážního stanoviště strážným samo o sobě nelze vždy bez dalšího posuzovat jako zvlášť hrubé porušení povinností strážní služby ve smyslu § 285 odst. 2 písm.b) tr. zák. [12] I v takovém případě je předpokladem pro použití uvedené přísnější kvalifikace, aby byla splněna materiální podmínka ustanovení § 88 tr. zák. [13] Jestliže strážný u důležitého objektu opustí stanoviště, které je mu svěřeno, aby si dopřál pohodlí (např. za účelem spánku, občerstvení apod.), jde o zvlášť hrubé porušení povinností strážného ve smyslu § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. [14] Je rovněž jeho povinností nedovolit nikomu, aby se přiblížil ke strážnímu stanovišti na kratší vzdálenost, než jaká je stanovena strážními pravidly, kromě velitele stráže, zástupce velitele stráže, svého závodčího a osob v jejich doprovodu.

Při rozhodování jednotlivých trestních věcí a při posuzování základní otázky, zda jde o strážní nebo jinou obdobnou službu, soudy vycházejí v konkrétním případě z toho, že strážní službou je služba, kterou služební předpisy platné v ozbrojených silách a sborech výslovně označují za strážní službu (anebo za službu, která vykazuje všechny znaky typické strážní služby). Jako jinou obdobnou službu posuzují službu, která svým účelem, způsobem výkonu a svým významem je rovnocenná strážní službě, i když nevykazuje všechny uvedené typické znaky strážní služby a není výslovně jako strážní služba označena [15]. Za zvlášť hrubé porušení povinností podle ustanovení § 285 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. se ve smyslu § 88 tr. zák. považuje porušení povinností strážní služby, které má za následek zmaření účelu strážní služby [16]. O takové porušení povinností jde např. tehdy, kdy dojde k dlouhodobějšímu opuštění strážného stanoviště nebo strážnice, odchod do hostince za účelem požívání alkoholických nápojů, požívání alkoholu stráží v době výkonu strážní služby, náčelník stráže takové jednání svých podřízených trpí, náčelník stráže připustí, aby celá stráž na strážnici spala, strážný spí na stanovišti, kde si pro to záměrně připravil podmínky bez ohledu na zájmy strážní služby, nebo spí mimo stanoviště apod. [17]. Závažnými případy jsou i trestní věci, v nichž byly v době výkonu strážní služby zjištěny nedovolené manipulace se zbraněmi, při nichž došlo k výstřelu a k ublížení na zdraví nebo k smrti [18].

Mezi významné povinnosti strážného patří znát signál a heslo, které mu stanovil velitel stráže, povolání velitele stráže, pokud zjistí jakékoliv závady na svém nebo sousedním stanovišti a hlásit neprodleně na strážnici stanoveným signálem, uslyší-li štěkot strážního psa. Na strážním stanovišti je strážný povinen mít zbraň připravenou k použití. Strážný musí velmi bedlivě střežit jemu svěřené strážní stanoviště [19]. Proto mu není dovoleno na strážním spát, sedět, opírat se o cokoli, číst, psát, zpívat, rozmlouvat, jíst, pít, kouřit, vykonávat

tělesnou potřebu, přijímat nebo odevzdávat jakékoli předměty [20]. Je zakázáno, aby strážný zasouval bez příčiny náboj do nábojové komory. Není mu také dovoleno jakýmkoli způsobem manipulovat se zbraní. Strážnému je rovněž uloženo odpovídat jen na otázky velitele stráže, jeho zástupce, svého závodčího, případně osob, které se dostavily ke kontrole stráže.

Vzhledem k tomu, že mohou nastat případy, že i strážnému se na strážním stanovišti udělá náhle nevolno nebo onemocní, případně může dojít i k jeho zranění, je povinnost strážného smluveným signálem přivolat závodčího nebo velitele stráže. Musí však pokračovat ve výkonu strážní služby až do svého vystřídání [21]. Pokud by se jednalo o takové případy, které by nesnesly odkladu, nebo pokud by došlo k závadám na signalizačních prostředcích, může strážný přivolat velitele stráže nebo závodčího výstřelem. Strážnému jsou uloženy ještě další povinnosti, které musí plnit, aby zabezpečil střežení a obranu strážního stanoviště. Tyto konkrétní povinnosti jsou vzhledem ke konkrétním podmínkám střežení a obrany jednotlivých objektů uvedeny ve strážních pravidlech, s nimiž je strážný povinen se seznámit před nástupem do strážní služby [22].

Význam strážní služby je zdůrazněn i prováděním kontrol stráží. Kromě osob, kterým jsou stráže podřízeny, mohou kontrolu stráže provádět velitelé rot, od nichž jsou stráže určeny a všichni přímí nadřízení těchto velitelů. Právo provádět kontrolu stráže mají rovněž osoby, které k takové kontrole dostaly rozkaz od ministra obrany, jeho náměstků, náčelníka Generálního štábu Armády České republiky. Provádět kontrolu stráží mohou také osoby, které k tomu dostaly rozkaz od velitelů druhů vojsk, jejich zástupců, pokud se jedná o stráže od útvarů přímo jim podřízených. Kontrolu stráže provádějí také předsedové nebo členové inspekčních komisí, jedná-li se o stráže útvaru, u kterých vykonávají inspekční prohlídku. Všechny tyto osoby jsou povinny předložit veliteli posádky nebo útvaru zmocnění velitele nebo náčelníka, který je pověřil kontrolou stráží. Teprve na základě tohoto zmocnění vydá velitel posádky nebo útvaru povolení, které opravňuje tyto osoby ke kontrole stráží. Toto povolení jsou kontrolní orgány povinny předložit dozorcům posádky nebo útvaru.

Všechny osoby, které jsou oprávněny kontrolovat stráže, mohou vykonávat tuto kontrolu v doprovodu dozorců posádky nebo útvaru nebo jeho pomocníka. Osoby, které provádějí kontrolu výkonu strážní služby, doprovází na strážním stanovišti velitel stráže nebo jeho zástupce, a to v doprovodu jednoho nebo dvou ozbrojených příslušníků stráže. Je zakázáno provádět kontrolu výkonu strážní služby strážného takovými způsoby, jako jsou skryté přiblížení ke stanovišti strážného, odebrání zbraně strážnému, případně jinými způsoby, při kterých by mohlo dojít např. k postřelení osoby, zranění nebo jiné události [23]. Průběžná kontrola výkonu strážní služby je prováděna i tím způsobem, že náčelník štábu útvaru předkládá denně veliteli útvaru k nahlédnutí a k dalšímu rozhodnutí strážní výkazy stráží, které byly den předtím vystřídány [24].

Podle současně platné právní úpravy je velitel stráže povinen vydat stráží povel k použití zbraně, jestliže dojde k přepadení střežených objektů, nebo strážných a strážnice. Voják v činné službě je oprávněn při výkonu strážní, pořádkové, eskortní a dozorcí služby se střelnou zbraní použít ji jen v těchto zákonem stanovených případech:

- ☐ aby v případě nutné obrany odvrátil útok vedený proti jeho osobě nebo mu bezprostředně hrozící, nebo útok na život jiné osoby,
- ☐ aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku,

- ❑ aby zamezil útěku ozbrojené osoby nebo důvodně podezřelý ze spáchání zvláště závažného trestného činu, kterou nelze jiným způsobem zadržet,
- ❑ je-li třeba zneškodnit zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.

Před použitím zbraně je voják povinen:

- ❑ pokud to ohrožení dovoluje, užít domluvy, napomenutí nebo použít hmatu a schvatu sebeobrany, služebního psa a úderu střelnou zbraní,
- ❑ jestliže je to s ohledem na okolnosti případu možné, před použitím střelné zbraně vyzvat k upuštění od útoku zvoláním „Stůj“, „Stůj nebo střelím“ a podle okolností užít i výstražného výstřelu.

Při použití střelné zbraně je povinen dbát nutné opatrnosti, neohrožovat život a nezpůsobit zranění jiným osobám a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje. Voják je oprávněn použít tohoto prostředku, který umožňuje splnění povinností, a přitom co nejméně ohrožuje život a zdraví osoby, proti níž zákrok směřuje. Zároveň dbá, aby tohoto prostředku bylo použito jen způsobem přiměřeným a aby případná škoda nebyla ve zřejmém nepoměru k významu chráněného zájmu.

Při zákroku nesmí být použito střelné zbraně, úderu střelnou zbraní a služebního psa proti těhotné ženě, jejíž těhotenství je zjevně patrné, osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo nemocí a dítěti, s výjimkou případu, kdy to povaha útoku vedeného těmito osobami proti chráněnému zájmu nebo mimořádnost vzniklé situace nezbytně vyžadují. Po každém použití střelné zbraně nebo donucovacích prostředků, při kterém došlo ke zranění osoby, je voják povinen ihned, jakmile mu to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Použití střelné zbraně, služebního psa, hmatů a chvatů sebeobrany, jakož i úderu střelnou zbraní je voják povinen neprodleně hlásit nadřízenému. Ten vyšetří nebo zajistí vyšetření použití zbraně a také zajistí odstranění nebo minimalizaci škod a následků použití zbraně a sepiše o tom záznam. Pokud nastane případ, že zakrojují vojáci pod jednotným velením, rozhoduje o použití donucovacích prostředků a zbraně za podmínek uvedených v předpisu Zákl-1 velitel, jemuž jsou vojáci podřízeni.

O použití donucovacích prostředků a zbraní mohou na místě zákroku také rozhodnout nadřízení, jimž je velitel zákroku podřízen. Rozhodnutí velitelů a jejich nadřízených o použití donucovacích prostředků a zbraně musí být písemně potvrzeno. Nestrpí-li zákrok odkladu, potvrdí jej nadřízený, který o něm rozhodl písemně dodatečně.

Velitel stráže může použít střelnou zbraň za shora uvedených podmínek buď sám, nebo se stráží. Zástupce velitele stráže tak může učinit rovněž sám nebo se stráží, a to v případě, že zastupuje velitele stráže. Závodčí může použít zbraň sám nebo se směnou příslušníků stráže, je-li nutné odrazit ozbrojený útok na strážného, střežený objekt, směnou příslušníků stráže v době od počátku přesunu směny na stanoviště po její návrat na strážnici. Strážný může použít zbraň na strážním stanovišti, pokud je proti němu zjevně veden útok, nebo k odrazení útoku, který ohrožuje objekt, který střeží. Pomocník velitele stráže pro službu strážních psů může použít střelnou zbraň, jen pokud je zjevně veden útok proti němu, proti střeženému objektu, strážnému nebo strážnici. Kromě toho může použít střelnou zbraň proti zvířeti, které útočí na služebního psa na strážním stanovišti. Dozorčí orgány mohou

rovněž použít střelnou zbraň jen v případech, kdy jsou podřízeni velitelům, kteří zakročují pod jednotným velením.

Velitel pořádkové hlídky je oprávněn použít zbraň sám nebo s příslušníky hlídky pouze za okolností uvedených v Zák-1. O použití zbraně, hmatů a schvatů sebeobranou, úderu zbraní, podá okamžitě hlášení dozorcímu posádky. Pořádkové hlídce je přísně zakázáno použít střelné zbraně v prostředcích hromadné přepravy, veřejných místnostech a na silně frekventovaných místech jako jsou nádraží, náměstí a podobně [25].

Poznámky:

- [1] Stráže jsou rozdělovány na čestné (plní úkoly podle zvláštních předpisů) a na obrané. Obrané stráže jsou posádkové (táborové) a útvarové. Tyto stráže mohou být stále nebo dočasné. Posádkové stráže se určují ke střežení a obraně objektů, patřících do podřízenosti např. ministerstva obrany, protože tyto orgány nemají vlastní strážní jednotky. Dále jsou posádkové stráže u objektů posádkového (táborového) významu, objektů armádních celků nebo i útvarů, které jsou umístěny blízko sebe, případně, které jsou umístěny v jednom kasárenském objektu. Útvarové stráže jsou obvykle zřizovány za účelem střežení a obrany jednoho útvaru nebo jednotky. Jsou podřízeny veliteli a dozorcímu útvaru. Stálé stráže, na rozdíl od dočasných stráží, se určují rozvrhem stráží. Dočasné stráže se do rozvrhu stráží nezahrnují, ty se určují rozkazem velitele posádky (tábora) nebo velitele útvaru ke střežení a obraně vojenského materiálu při jeho nakládání, přepravě, vykládání nebo dočasném skladování, při požáru nebo jiné pohromě, ale také ke střežení a eskortování zajištěných vojáků.
- [2] Stejně povinnosti a pravomoc jako stráže mají také strážní hlídky, ozbrojené doprovody při přepravě zbraní, techniky, materiálu vojenských nákladů a také stráže, které střeží objekty zvláštní důležitosti.
- [3] K tomu Hrubý Antonín, Právní kapitoly o vojně, MO GŠ AČR, Praha 1995, str. 46 a násl.
- [4] K tomu viz Rt 12/85, stanovisko PlsF 2/84, Nejvyšší soud ČSSR.
- [5] K tomu viz Základní řád ozbrojených sil České republiky, Zák-1-1, čl. 412-420.
- [6] K tomu viz Základní řád ozbrojených sil České republiky, Zák-1-1, čl. 421-423.
- [7] K tomu srovnej Rt 47/68, To 55/68. Funkce dozorcího pozorovatele není totožná s funkcí strážného ve smyslu čl. 110 a násl. řádu posádkové a strážní služby. Jestliže tedy dozorcí pozorovatel poruší své povinnosti při výkonu této své funkce, lze takové porušení posuzovat jen z hlediska ustanovení § 287 odst. 1 tr. zák.
- [8] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 243 Rozhodnutí Nd II 124/20, (Vážný 1920, I-II, 327) (rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P 144/28 ze dne 9. listopadu 1928.): Pojem vojenské stráže jest určen v § 174 v. tr. z. úže, než v § 230 v. tr. z., pojem ten však zahrnuje nejen mužstvo k obsazení nebo vystřídání určitých stráží určené, ale i velitele stráží. Všechno strážní mužstvo náleží od rozdělení stráží až po návratu do kasáren po skončení strážní služby k osobám vrchnostenským podle § 344 v. tr. z. Aby vojín určený k dopravě zatčené osoby (vojenská eskorta provinilce) požíval zákonné ochrany vojenské stráže, k tomu jest nutno, aby byl podle ustanovení čl. 105 sl. předp. A-I-2 (II. díl) jako vojenská stráž služebními odznaky navenek patrný a služebním místem k tomu povoláným za vojenskou stráž určen.
- [9] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 179 Rozhodnutí Kr I 663/19, (Vážný 1920, I-II, 252) Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P-68/24 ze dne 29. března 1924. Vojenská osoba nejsouc sama v službě strážní nena- bývá této vlastnosti tím, že byla velitelem vojenské stráže pověřena doprovodem osoby zatčené.
- [10] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 269 Rozhodnutí Kr I 387/20, (Vážný 1920, I-II, 362) (Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P 183/29 ze dne 4. října 1929. Opuštění vykázaného prostoru strážným, stalo-li se na rozkaz posádkového dozorcího důstojníka, jehož dohledu stráž podléhá, a byl-li takový rozkaz dán v mimořádných případech pro nebezpečí z prodlení, hrozící státnímu majetku, není zločinem porušení povinností ve službě strážní podle § 231 v. tr. z. Pojem „svémocně“ podle § 231 v. tr. z. je shodný s pojmem „bez nutné příčiny“ podle čl. 169 sl. předpisu A-I-2 (sl. řádu, II. dílu).
- [11] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 152 Rozhodnutí Kr II 210/19, (Vážný 1920, I-II, 216) (Rozh. nejv. voj. soudu P-264/23 ze dne 23. 10. 1923.) Četník, nevykonává služební obchůzku tak, jak mu bylo uloženo, dopouští se zpravidla přečinu porušení povinností v strážní službě podle § 242 v. tr. z.
- [12] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 193 Rozhodnutí Kr I 109/20, (Vážný 1920, I-II, 268) (Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P-421/24 ze dne 29. prosince 1924.) Že nezpůsobilost strážného k výkonu jeho služby, způsobená zanedbáním povinností v službě strážní, trvala jen krátkou dobu, není samo o sobě základem úsudku, že nejde o zločin podle § 231 v. tr. z.

- [13] K tomu např. Nejvyšší soud ČSSR, Rt 14/67, Tzv 35/66.
- [14] K tomu to viz Rt 44/62, To 19/62: Při výkladu pojmu „zvlášť hrubé porušení povinnosti“ ve smyslu § 285 odst. 2 písm. b) tr. zák. je třeba vždy vycházet z konkrétních okolností případu a podle výsledků jejich zhodnocení ve vzájemné souvislosti dovodit, zda s přihlédnutím k ustanovení § 88 tr. zák. jsou dány podmínky pro použití přísnější kvalifikace podle citovaného zákonného ustanovení.
- [15] Pro otázku, je-li svádění strážného k porušení povinnosti ve strážní službě zločinem nebo přečinem, rozhoduje toliko povaha, jakou podle vojenského trestního zákona má porušení povinnosti, k němuž bylo sváděno, a nikoliv větší nebo menší důležitost služby strážného. (Rozh. nejv. voj. soudu P-936/22 ze dne 21. 4. 1923).
- [16] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 265 Rozhodnutí Kr I 353/20, (Vážný 1920, I-II, 354) k otázce, kdy nabývají poklesky strážného proti povinnosti, ostražitosti povahy zločinu.
- [17] K skutkové podstatě zločinu porušení povinnosti ve strážní službě podle § 233 v. tr. z. náleží, aby se pachatel učinil zcela nezpůsobilým k vykonávání své služby v pravý čas. (Rozh. nejv. voj. soudu P-259/23 ze dne 19.5.1923).
- [18] K tomu viz Rt 12/85, stanovisko Pls 2/84, Nejvyšší soud ČSR.
- [19] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 277 Rozhodnutí Kr I 631/20, (Vážný 1920, I-II, 372) (Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P-252/29 ze dne 5. března 1930.) Zločin porušení povinnosti ve službě strážní podle § 231 v. tr. z. může být založen jenom takovým jednáním strážného, kterým jest porušena povinnost ostražitosti, tu však nejen tehdy, vznikla-li z činu neschopnost pachatelova zastávat strážní službu, nýbrž i tehdy, byl-li skutek anebo škodlivé následky z něho vzešlé zvlášť nebezpečné.
- [20] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 297 Rozhodnutí Kr I 736/20, (Vážný 1920, I-II, 395) (Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P-4/31 ze dne 12. června 1931.). Je-li podle strážních pravidel povinnost strážce zamezit určitou činnost (fotografování), dopouští se porušení povinnosti ve strážní službě i stráž, která nastoupila do služby po započetí této činnosti a nezamezila pokračování v ní (další fotografování, vyvolávání snímků, zhotovování kopií atd.). I mužstvo stráže, které nekoná právě službu strážného, zvláště o činnosti v předchozím odstavci uvedené a nezamezí-li jí, dopouští se porušení povinnosti ve strážní službě (§ 242 v. tr. z.).
- [21] K tomu např. Nejvyšší soud ČSR, Rt 272 Rozhodnutí Kr I 333/20, (Vážný 1920, I-II, 365) (Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P 187/29 ze dne 4. října 1929.) Samovolné vystřídání se strážných na stanovišti i když se dalo z nařízení velitele stráže, nezbavuje strážné samovolně se střídající odpovědnosti za porušení zákonných strážních předpisů.
- [22] K tomu viz Základní řád ozbrojených sil České republiky, Zákl-I-1, čl. 424-434.
- [23] Nikoli zločinu podle § 231 v. tr. z., nýbrž přečinu podle § 242 v. tr. z. se dopouští strážný, nezastaví-li velitele stráže, který se jenom proto, aby vyzkoušel ostražitost strážného, na oko snaží otevřítí hlídané skladiště, neboť z tohoto jednání strážného ani nevzniklo, ani vzniknouti nemohlo žádné zvláštní nebezpečí ani škoda. Nejvyšší soud ČSR, Rt 216 Rozhodnutí Kr II 103/20 (Vážný 1920, I-II, 298) (Rozhodnutí Nejvyššího vojenského soudu P 75/28 ze dne 6. dubna 1928).
- [24] K tomu Hrubý Antonín, Právní kapitoly o vojně, MO GŠ AČR, Praha 1995, str. 52 a násl.
- [25] K tomu viz § 42 z.č. 220/1999 Sb. o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze Základní řád ozbrojených sil České republiky, Zákl-I-1, čl. 330-346.

„Ustavení Rady NATO-Rusko je velká šance, protože to umožní Alianci a Rusku diskutovat a rozhodovat o záležitostech, které je třeba společně řešit v bezpečnostní a vojenské sféře.“

*Italský admirál Guido Venturioni při slavnostním otevření mise NATO
v Moskvě 27. května 2002 / ČTK*